

FI dnr 24-292
2024-01-04

Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Utredning för en bättre sparmarknad

Finansinspektionen (FI) och Svenska försäkringsförmedlares förening (SFM) föreslår att regeringen tillsätter en oberoende och bred utredning för en bättre sparmarknad med ett starkt konsumentskydd. Utredningen bör kartlägga hur distributionen på sparmarknaden sker, hur konkurrensen kan främjas samt undersöka i vilken utsträckning intressekonflikter förekommer. För det fall en sådan utredning konstaterar att konsumentskyddet kan stärkas bör den ta ställning till hur det bäst kan göras samt till om ytterligare lagstiftning behövs.

Sverige har i dag en i internationellt perspektiv väl fungerande kapital- och sparmarknad med ett högt deltagande som erbjuder både hushåll och företag ett brett utbud av finansiella tjänster och tillgång till kapital. Här utgör försäkringsmarknaden och förmedling av och rådgivning kring sparprodukter en viktig del, också för att hjälpa konsumenterna i deras val. Det är avgörande att vi inom ramen för EU-arbetet och i arbetet om en gemensam kapitalmarknadsunion bevakar Sveriges ledande ställning i det här avseendet, och att vi har en marknad som präglas av en hög konkurrens som inte utestänger nya aktörer. Genom en hög konkurrens säkerställs att nya, digitala, finansiella tjänster utvecklas som ger hushåll och företag lägre kostnader. En väl fungerande kapitalmarknad ger också möjligheter att bidra till den gröna omställningen.

Det är också viktigt att kapital- och sparmarknaden präglas av ett högt konsumentskydd där hushåll och konsumenter erbjuds sparprodukter av hög kvalitet, som inte är onödigt dyra och som passar deras krav och behov. I dag är tredjepartsersättningar i form av provisioner i många fall den huvudsakliga ersättningen för en stor del av rådgivningen och en viktig del för en aktiv konkurrensutsättning. Tredjepartsersättningar kan i vissa fall medföra intressekonflikter.

Intressekonflikter kan uppstå när företag får olika höga tredjepartsersättningar beroende på vilken sparprodukt kunden erbjuds, utan att det är motiverat utifrån den tjänst konsumenten erhåller. Intressekonflikter kan även uppstå när finansiella företag distribuerar och ger råd om egna sparprodukter genom egna distributionsnät, ofta tillsammans med andra finansiella tjänster. I båda fallen innebär det en risk att konsumenter får råd om, eller på annat sätt styrs att välja för dem olämpliga sparprodukter. Att intressekonflikter undviks eller hanteras på ett

för konsumenterna transparent sätt är en viktig förtroendefråga för både försäkringsföretagen, för försäkringsförmedlarna och för andra finansiella företag. Då konsumenterna ofta har ett lågt intresse och mindre bra kunskaper kring sparprodukter ställs särskilt höga krav på företagen så att kunder inte rekommenderas produkter som inte motsvarar deras krav och behov. Därför finns redan i dag regler kring tredjepartsersättningar och dessa har också skärpts de senaste åren.

Vi behöver ha anpassade regelverk i Sverige för att hantera utmaningarna på vår sparmarknad och som säkerställer en välfungerande kapitalmarknad med en främjad konkurrens, fortsatt tillgång till rådgivning och ett högt konsumentskydd. FI och SFM anser därför att regeringen bör tillsätta en oberoende och bred utredning som ger en fullständig bild av hur distributionen sker på sparmarknaden. Utredningen behöver ta sikte på konsumenternas och företagens behov på sparmarknaden, vilka hinder de som behöver råd och hjälp möter i dag och vilka faktiska problem som finns på marknaden. Det är viktigt att utredningen tar hänsyn till de skillnader som finns mellan olika delar av marknaden, mellan olika typer av sparprodukter och mellan olika kundgrupper för att identifiera var eventuella problem och konsumentskyddsrisiker finns.

Utredningen bör också kartlägga de arvodes- och ersättningsmodeller som förekommer, i vilken utsträckning intressekonflikter finns och möjliga orsaker till dessa. Om utredningen visar att dagens regler inte är tillräckliga för att hantera intressekonflikter hänförliga till tredjepartsersättningar bör den även behandla hur ytterligare lagstiftning skulle påverka tillgången till distribution, rådgivning och rådgivningens utformning. Det måste också i detta fall utredas hur intressekonflikter hänförliga till finansiella företag med egna distributionsnät och egna sparprodukter, vilka inte påverkas av regler kring tredjepartsersättningar, kan hanteras. Det för att säkerställa att dessa aktörer inte ensidigt gynnas.

Utredningen bör också undersöka om konkurrensneutralitet föreligger mellan försäkringsföretag med egen distribution och de försäkringsföretag som nyttjar försäkringsförmedlare. Om utredningen visar att så inte är fallet bör den föreslå åtgärder. Slutligen bör utredningen kartlägga omfattningen av oberoende rådgivning och om förutsättningarna för sådan rådgivning bör stärkas.

FINANSINSPEKTIONEN

SVENSKA FÖRSÄKRINGSFÖRMEDLARES
FÖRENING

Daniel Barr, generaldirektör

Gunnar Hökmark, styrelseordförande